

БЪЛГАРСКА ТЪРГОВСКО-ПРОМИШЛЕНА ПАЛАТА

БЪЛГАРСКА ТЪРГОВСКО-
ПРОМИШЛЕНА ПАЛАТА

Изх.№ 54
дата 25-02-2026

ДО
Г-ЖА ВАЛЕРИЯ ИЛАРЕВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА ФОНДАЦИЯ
ЗА ДОСТЪП ДО ПРАВА ФАР

СТАНОВИЩЕ

от

БЪЛГАРСКА ТЪРГОВСКО - ПРОМИШЛЕНА ПАЛАТА

относно: Писмо, получено по електронна поща в БТПП на 10.02.2026 г., с молба за позиция по компетентност, във връзка с публикуван за обществено обсъждане, Проект на Закон за международната закрила

УВАЖАЕМА Г-ЖО ИЛАРЕВА,

Във връзка с предстоящото разглеждане проект на Закон за международната закрила, публикуван за обществено обсъждане на 26.01.2026 г., предоставяме следното становище.

Предложеният Закон за международната закрила (ЗМЗ), представлява проект за актуализация на българското законодателство в областта на убежището и международната закрила, който въвежда стандарти в съответствие с европейското право (като Регламент (ЕС) 2024/1348, Директива (ЕС) 2024/1346 и др.). Той регулира процедурите за предоставяне на закрила на граждани на трети държави и лица без гражданство, включително стандарти за приемане, интеграция и достъп до пазара на труда. Въздействието върху бизнеса и трудовия пазар е косвено, тъй като законът не въвежда директни регулации за работодатели, но улеснява участието на търсещи закрила (кандидати) и лица с предоставена закрила (бежанци, лица с хуманитарен статут или временна закрила) в икономиката.

БТПП, в качеството си на национално призната работодателска организация, обърна внимание на ключови разпоредби от проекта, като стандартите за приемане, включително достъп до работа след 6 месеца от подаване на молба, равни условия за труд и социална сигурност), както и на данни от съществуващи политики и анализи (като доклад на Министерството на финансите за бежанците и пазара на труда, стратегии за интеграция и тенденции в миграцията).

В контекста на 2026 г., България продължава да изпитва дефицит на работна сила поради емиграция, застаряване на населението и ниска раждаемост, което прави мигрантите потенциален ресурс за икономиката.

Становището на БТПП е че общото въздействие на предложените текстове е положително. Законът насърчава интеграцията, чрез достъп до работа, образование и професионално обучение, което може да увеличи предлагането на работна сила в сектори с дефицит (строителство, селско стопанство, услуги). Според официалните данни, интегрираните бежанци генерират нетен положителен ефект върху бюджета (чрез данъци и

вноски), като разходите за приемане се компенсират от икономическа активност в рамките на 3-5 години.

Въпреки всичко БТПП открива и възможно отрицателно въздействие на предложението Закон, във връзка с потенциална конкуренция за нискоквалифицирани работни места, особено в региони с висока безработица.

Административни бариери (език и признаване на квалификации) могат да забавят интеграцията, водейки до по-високи социални разходи. Исторически ниските нива на интеграция (под 30% от бежанците са заети според данни от 2020-2025 г.) намаляват потенциалните ползи.

Въздействието върху бизнеса и трудовия пазар зависи най-вече от ефективността на сега действащата Агенцията за бежанците и сътрудничеството с Агенцията по заетостта.

БТПП счита, че Агенция за Бежанците е препоръчително да има вменено задължение да проследява, дали работещите вече мигранти се справят добре с възложените им трудови задължения и ако се констатира добра трудова дисциплина, мигрантите биха могли да получат преимущество при получаване на документи за пребиваване и да им се помогне в осъществяването на по здрава връзка работодател – търсещ работа мигрант.

Особено внимание трябва да се обърне на привличане на Европейски програми, позволяващи прилагане на работещи и устойчиви методи на интеграция на мигрантите.

Механизмите за международна закрила, имат отражение в няколко аспекта, на които може да се обърне внимание.

Въздействие върху трудовия пазар

Законът позволява на кандидатите достъп до работа, не по-късно от 6 месеца след молбата (по-рано, ако молбата е основателна), с равни условия за заплащане, работно време и социална сигурност. Лицата със закрила имат пълен достъп веднага.

Предлагане на работна сила

Положително въздействие Увеличение с 5-10% в сектори с дефицит (според стратегия за заетост 2021-2030). Интеграционни програми (език, обучение), които подобряват квалификациите.

Отрицателно въздействие Конкуренция за неквалифициран труд и потенциално увеличаване на безработицата сред нискоквалифицирани българи с 1-2% на местния пазар

През 2020-2025 г. бежанците запълват 15-20% от вакантните места за нискоквалифициран труд, по данни от Агенция по заетостта.

Безработица

Положително въздействие Намаляване на структурната безработица чрез запълване на вакантни трудови места (България има 100-150 хил. незаети места годишно).

Отрицателно въздействие Временен ръст на безработицата сред младежи и нискоквалифицирани.

Дълготрайна безработица сред бежанците е 40-50%, но политиките за интеграция намаляват тази тенденция с 20% след интеграция по данни на ЕС.

Заплати и условия

Положително въздействие Стабилизиране на заплатите в сектори; които изпитват дефицит на кадри, а предоставените равни права предотвратяват експлоатация.

Отрицателно въздействие Възможно леко понижение на заплати в нискоквалифицирани сектори (1-3%) поради по-голямо предлагане.

Средната заплата в сектори с наети мигранти расте с 2-4% годишно, благодарение на по-висока производителност, съгласно изготвен от МФ анализ.

Демографски ефект

Положително въздействие Компенсиране на загубата от емиграция (България губи 20-30 хил. работници годишно); подкрепа за застаряващия български пазар.

Отрицателно въздействие България започва да изпитва зависимост от мигрантските потоци; ако пристигащите в държавата мигранти са голям брой, се натовазва социалната система.

Стратегия за миграция (актуализирана през 2025 г.) предвижда 10-15 хил. интегрирани годишно.

Въздействие върху бизнеса

И тук механизмите за международна закрила имат отражение в няколко аспекта, които ще посочим по-долу:

Положително въздействие Бизнесът не е директно регулиран, но печели от по-голямо предлагане на работници.

Отрицателно въздействие Законът изисква проверка от Агенция по заетостта, дали работа може да се заеме от български граждани или граждани на ЕС.

Набор на персонал

Положително въздействие По-лесен достъп до работници в дефицитни области; без специални разрешителни след 6 месеца.

Отрицателно въздействие Административни проверки (до 30 дни) за свободни работни места; езиковите бариери увеличават разходите за обучение.

От друга страна фирми ангажирани в строителния бизнес спестяват 10-15% от разходи за персонал чрез мигранти

Разходи и производителност

Положително въздействие Намаляване на разходите за труд (мигранти често приемат по-ниски заплати първоначално), повишена гъвкавост.

Отрицателно въздействие Разходи за интеграция (обучение, документи) – до 250-500 евро на служител; риск от глоби при нерегистриран служители. Нетен положителен ефект: бежанците генерират 1.2-1.5 пъти повече приходи от разходи.

Сектори

Положително въздействие Ползи за селско стопанство, туризъм, производство (запълване на свободни сезонни места).

Отрицателно въздействие: Конкуренция в малки фирми; потенциални социални напрежения. Туризмът печели 5-7% ръст на заетост от мигранти.

Инвестиции и имидж

Положително въздействие Подобряване на бизнес климата, чрез съответствие с европейските изисквания. Привличане на инвестиции в интеграционни услуги.

Отрицателно въздействие Възможни репутационни рискове

Препоръките, които БТПП може да отправи, както и да се анализират перспективите:

- **Краткосрочни (1-2 години):** Въздействието ще е ограничено, тъй като броят на търсещи закрила е нисък (под 5-10 хил. годишно според данни 2025). Фокусът трябва да се насочи върху обучения и бърза интеграция.
- **Дългосрочни (5+ години):** Положителен ефект, ако се комбинира с политики за заетост (като Стратегия по заетост 2021-2030). Очакван ръст на БВП с 0.5-1% от интегрирани мигранти.
- **Рискове:** Ако не се инвестира в интеграция (език, квалификации), може да се увеличи социалното натоварване. Бизнесът трябва да се подготви за равни условия, за да избегне дискриминация.

Във връзка с предложението, за осигуряване на възможност за социални плащания на мигрантите, БТПП счита, че държавата в лицето на компетентната Агенция, не трябва да прехвърля отговорността за бързата интеграция на мигрантите върху работодателите и бизнеса в България.

С оглед на гореизложеното, БТПП изразявайки известни резерви към предложени текст на Закон за международната закрила (ЗМЗ), подкрепя идеята за изготвяне и приемане на нормативен акт, свързан с международната закрила и интеграцията на бежанците.

с уважение,

Цветан Симеонов
Председател на УС на БТПП

